

**การประเมินการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ของศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร
กรมการสัตว์ทหารบก***

An Evaluation of the Thai Reserve Officer Training Corps Student of Army
Reserve Officer Training Center of Veterinary and Remount Department
Royal Thai Army*

บทความวิจัยดลฤดี วาสนานนท์^๑Dolruedee Wasananon^๑คณิต เขียววิชัย^๒Kanit Kheovichai^๒**บทคัดย่อ**

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ของศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร กรมการสัตว์ทหารบก จังหวัดนครปฐม โดยใช้ระเบียบวิธีแบบผสมวิธี และดำเนินการประเมินตามรูปแบบซิปป์ของแดเนียล สตัฟเฟิลบีม ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการทหาร ๕๖ นาย ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร ๕๑ นาย และนักศึกษาวิชาทหาร ๕,๕๒๗ นาย เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า

๑. ด้านบริบท พบว่า นโยบาย จุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาทหารเป็นพลชนที่เข้มแข็งของกองทัพ มีภาพลักษณ์ที่ดี มีอุดมการณ์ รู้จักเสียสละ มีความรักสามัคคี รวมถึงการเป็นคนดีของสังคม

๒. ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า การรับสมัครเป็นนักศึกษาวิชาทหาร และรายงานตัวเข้าฝึกวิชาทหาร มีความเหมาะสมระดับมาก โดยมีการรับสมัครและรายงานตัวเข้าฝึกวิชาทหาร ตามระเบียบของศูนย์การกำลังสำรอง ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๙ อีกทั้งวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ส่วนใหญ่มีความพร้อมดี รวมถึงเนื้อหาวิชาทหารก็มีความเหมาะสมระดับมาก อย่างไรก็ตาม อาจมีการปรับเนื้อหาวิชาแต่ละชั้นปีให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและอนาคตมากขึ้น

๓. ด้านกระบวนการ พบว่า การดำเนินการฝึกวิชาทหาร การให้บริการของเจ้าหน้าที่จัดการฝึก และเทคนิคการสอนของครูฝึก มีความเหมาะสมระดับมาก สามารถทำการฝึกได้อย่างเรียบร้อยตามคำสั่งกองทัพบก เรื่องการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๙

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับการฝึกนักศึกษาวิชาทหารของกองทัพบกไทย

^{๑, ๒} หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
Doctor of Philosophy Program in Development Education Department of Education Foundations Graduate School, Silpakorn University

^๑ E-mail: dolrueedeew@gmail.com

๔. ด้านผลผลิต พบว่า โดยรวมมีคุณภาพดีระดับมากที่สุดเป็นที่น่าพอใจ นักศึกษาวิชาทหารที่ผ่านการฝึกจะมีความรู้ตามหลักสูตร มีคุณลักษณะของนักศึกษาวิชาทหารที่ดี และมีทัศนคติที่ดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และกองทัพบกไทย

คำสำคัญ: การประเมิน, การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร

Abstract

This research aimed to evaluate the Thai Reserve Officer Training Corps Student of Army Reserve Officer Training Center of Veterinary and Remount Department Royal Thai Army, Nakhon Pathom province using the mixed method research design and the research procedure based on Daniel Stufflebeam's CIPP Evaluation Model. The population were 56 military officers, 51 directing military students and 5,527 territorial defence students. The research instruments included questionnaires and semi-structured interviews. The research findings were as follows:

1. The context evaluation revealed that the suitability of policies, aims and objectives of the Reserve Officer Training was at the highest level with an emphasis on promoting the territorial defence students to be a strong army with a good image, sacrificial ideology, harmony and to be a good citizen of the society.

2. The input evaluation showed that the admission and registration to the military training were highly appropriate. The admission and registration according to the regulation of the

Army Reserve Training Center in the academic year 2016 as well as most equipment and buildings were ready to be used and the course content was highly appropriate. However, the course content might be adapted to current and future conditions.

3. The process evaluation indicated that the military training, services of trainers and coaching techniques were highly suitable and applicable according to the army command concerning Thai Reserve Officer Training in the academic year 2016.

4. The product evaluation revealed that the overall quality was satisfied at the highest level. The territorial defence students, who were trained, gained knowledge provided in the course as well as characteristics of good territorial defence students and had positive attitude towards the nation, religion, monarchy and the Royal Thai Army.

Keywords: Evaluation, Thai Reserve Officer Training Corps Student of Army Reserve Officer Training

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ในยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงที่มีกรอบแนวทางที่สำคัญ คือ การเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การปฏิรูปกลไกการบริหารประเทศ การป้องกันและแก้ไขการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ การบริหารจัดการความมั่นคงชายแดนและชายฝั่งทะเล การพัฒนาระบบกลไกมาตรการและความร่วมมือระหว่างประเทศ

ทุกระดับ การพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพการฝึกกำลังป้องกันประเทศและกองทัพ การพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติ รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการปกป้องรักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล รวมทั้งเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารพลังงาน และน้ำ รวมถึงการปรับกระบวนการทำงานของกลไกที่เกี่ยวข้องจากแนวตั้งสู่แนวนานมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๙)

กองทัพบกเป็นกำลังส่วนหนึ่งของกองทัพไทย มีหน้าที่เตรียมกำลังเพื่อการป้องกันราชอาณาจักร และดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหมมีผู้บัญชาการทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ (พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๙, ๒๕๕๑) ซึ่งตามแผนโครงสร้างของกองทัพจะไม่ขยายกำลังเพิ่มเติมจากหน่วยที่มีอยู่ในปัจจุบัน แต่ได้ปรับการจัดหน่วยให้มีรูปแบบเหมาะสม มีอำนาจกำลังรบสูงสุดและปรับทดแทนกำลังพลประจำการด้วยระบบกำลังทดแทน การพิจารณาปรับปรุงระบบกำลังสำรองให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถเข้าปฏิบัติการรบได้เมื่อประเทศระดมพล โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดระบบกำลังพลสำรองให้แน่ชัดในเรื่องการผลิต การดำเนินการกำลังพล การควบคุม การศึกษา และการใช้กำลังพลสำรอง ประเภทนักศึกษาวิชาทหาร การพิจารณาปรับกำลังรบหลักประเภทกำลังประจำการลดลง เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และได้ส่วนสัมพันธ์กับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับนโยบายในการพัฒนาเสริมสร้างกำลังกองทัพบก และนโยบายในการพัฒนากองพลหนุนระบบกำลังพลสำรองนี้ประกอบด้วยระบบการผลิต ระบบการควบคุม ระบบการเรียกพลและการระดมพล ระบบการฝึกศึกษา ระบบการบรรจุ และการใช้กำลังพลสำรอง ซึ่งได้มีการพัฒนาระบบกำลังพลสำรองมาตามลำดับ (กรมการรักษาดินแดน, ๒๕๒๘: ๙๔-๙๕) และเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙

พลเอก อีรชัย นาควนิช ผู้บัญชาการทหารบกในขณะนั้น ได้กล่าวให้โอวาทที่ค่ายฝึกนักศึกษาวิชาทหารเขาชนไก่ จังหวัดกาญจนบุรี ความตอนหนึ่งว่า “ในสภาวะประเทศชาติปัจจุบันนี้ เราต้องอาศัยทุกคน โดยเฉพาะเยาวชนที่เป็นนักศึกษาวิชาทหารเพื่อทำให้สังคมของประเทศดีขึ้น ทุกคนก็ได้ทราบอยู่แล้วว่าที่ผ่านมาประเทศเป็นอย่างไร ทำไมถึงต้องมีการปฏิรูป ทำไมถึงต้องการพัฒนาประเทศขึ้นมาใหม่ให้ก้าวทันประชาคมอาเซียน นักศึกษาวิชาทหารทุกคนถือเป็นกำลังของชาติในอนาคต เป็นตัวชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยในอนาคตจะเป็นอย่างไร กองทัพบกถือว่าเป็นนักศึกษาวิชาทหารเป็นครอบครัวเดียวกับทหารทั้งประเทศ เป็นลูกหลาน มีอะไรเราถึงกัน ร่วมทุกข์ร่วมสุขด้วยกันที่จะนำพาประเทศไปให้มั่นคง ยั่งยืนสืบไป” (กองการฝึกภาคสนามนักศึกษาวิชาทหารเขาชนไก่, ๒๕๕๙; ไทยรัฐออนไลน์, ๒๕๕๙; มติชนออนไลน์, ๒๕๕๙)

ศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร กรมการสัตว์ทหารบก เป็นศูนย์ฝึกย่อยของศูนย์ฝึกในเขตจังหวัดทหารบก กรุงเทพฯ รับผิดชอบการฝึกสอนนักศึกษาวิชาทหารชายและหญิง ชั้นปีที่ ๑ - ๓ ดำเนินการฝึกวิชาทหารในเขตพื้นที่จังหวัดนครปฐม โดยมีสถานศึกษาที่เปิดสอนนักศึกษาวิชาทหารในปีการศึกษา ๒๕๕๙ ประกอบด้วย ๕๑ สถานศึกษา (หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน, ศูนย์การกำลังสำรอง, ๒๕๕๙: ๕)

ด้วยเหตุที่สภาพสังคมและวิทยาการต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และตั้งแต่ได้ดำเนินการฝึกนักศึกษาวิชาทหารในเขตพื้นที่จังหวัดนครปฐม จวบจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร กรมการสัตว์ทหารบก ยังไม่ได้มีการประเมินการฝึกนักศึกษาวิชาทหารอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และเป็นระบบว่ามีประสิทธิภาพเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน และบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในกาฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพียงใด จึงเป็นที่มาของความสนใจในการศึกษาวิจัยประเมินการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ของศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร

กรมการสัตว์ทหารบก โดยใช้การประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPP ของ แดเนียล สตัฟเฟิลบีม (Daniel Stufflebeam) ประเมินการฝึกนักศึกษาวิชาทหารของศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร กรมการสัตว์ทหารบก ในด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) เนื่องจากรูปแบบการประเมินนี้เป็นรูปแบบการประเมินที่สอดคล้องกับสภาพการตัดสินใจของผู้บริหาร (มีทนา วังถนอมศักดิ์, ๒๕๕๔: ๓๘-๔๙) ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้บังคับหน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหาร และผู้บริหารสถานศึกษาวิชาทหาร รวมถึงผู้เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาปรับปรุง ส่งเสริมกิจกรรมการฝึกวิชาทหารให้มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานตามที่กองทัพบกกำหนดไว้ต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ของศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร กรมการสัตว์ทหารบก อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง การประเมินการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ของศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร กรมการสัตว์ทหารบก ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด และหลักการที่เกี่ยวกับการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ตามคำสั่งกองทัพบกที่ ๘๖/๒๕๕๙ เรื่องการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๙ (หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน, ๒๕๕๙) เป็นแนวทางในการศึกษาหลัก รวมทั้งมีการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ ผู้วิจัยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPP ตามทัศนะของ Stufflebeam, Gulickson, and Wingate (2002: 66) ในการศึกษาการประเมินการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ของศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร

กรมการสัตว์ทหารบกประกอบด้วย ๔ ด้าน ๑) ด้านบริบท (Context) เป็นการประเมินความจำเป็น ปัญหา และโอกาสบนพื้นฐานสำหรับการกำหนดแนวทาง ลำดับความสำคัญ และการตัดสินใจที่สำคัญของผลลัพธ์ ๒) ด้านปัจจัยป้อนเข้า (Input) เป็นการประเมินผลวิธีการทางเลือกโดยการหาความต้องการ เช่นเดียวกับโปรแกรมวางแผน ๓) ด้านกระบวนการ (Process) เป็นการประเมินผลโดยการวางแผนการดำเนินการจากการขึ้นทะเบียนกิจกรรม และเอกสารช่วยอธิบายผลลัพธ์ และ ๔) ด้านผลลัพธ์ (Product) เป็นการประเมินเพื่อกำหนดแนวทางทางวิเคราะห์ข้อมูล และเกณฑ์การประเมินที่มีประสิทธิภาพ (Kocaman and Levent, 2013: 2470-2483) นอกจากนี้ Stufflebeam ได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมิน ดังต่อไปนี้ (Robert, 2008: 6; Guili, Zhang et al., 2011: 57) ๑) การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planning Decisions) ๒) การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Decisions) ๓) การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementation Decisions) และ ๔) การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decisions) อีกทั้งการประเมินรูปแบบซิปป์ ของ Stufflebeam และคณะ ยังมุ่งเน้นการใช้ผลการประเมินในการตัดสินใจบริหารจัดการโครงการหรือองค์การ โดยการประเมินแบ่งออกเป็น ๔ ด้านตามทฤษฎีระบบ (System Theory) คือการประเมินบริบทการประเมินปัจจัยการประเมินกระบวนการ และการประเมินผลผลิต (Wang, Victor C.X., 2009: 134-135)

จากการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินดังที่กล่าวมาข้างต้น ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกที่จะประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPP ทำการประเมินการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ของศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร กรมการสัตว์ทหารบก จำนวน ๕๑ สถานศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดนครปฐม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) มีการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือเชิงปริมาณ (แบบสอบถาม) และเครื่องมือเชิงคุณภาพ (แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง) มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ การประเมินเชิงคุณภาพ ได้แก่ ข้าราชการทหาร ๕๖ นาย การประเมินเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร ๕๑ นาย และนักศึกษาวิชาทหาร ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๙ จำนวน ๕,๕๒๗ นาย ดำเนินการประเมินการฝึกนักศึกษาวิชาทหารจากประชากรของศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร กรมการสัตว์ทหารบก ในห้วงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ถึง กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

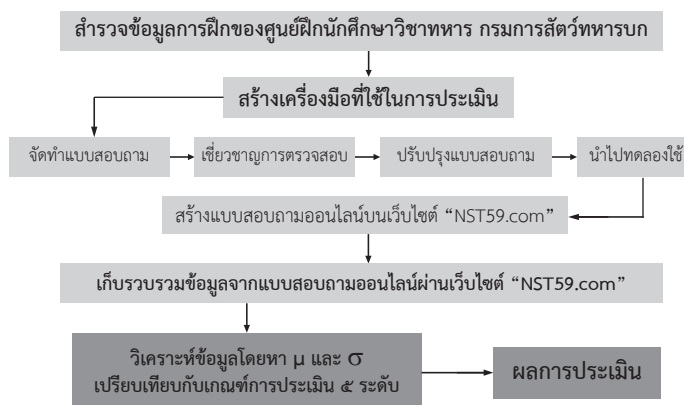
๑. แบบสอบถามการประเมินการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ของศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร กรมการสัตว์ทหารบก โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่าน ตรวจสอบความครอบคลุมครบถ้วนของเนื้อหา ความเหมาะสมของสำนวนภาษา พิจารณาปรับปรุงแก้ไข และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ ๐.๕ แสดงว่าข้อคำถามสามารถนำไปใช้ได้ และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มทดลองจำนวน ๑๐๐ คน และหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีการสอบซ้ำ (Test-Retest Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรวมทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๙๕ โดยแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และข้อคำถามปลายเปิด ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรจำนวน ๕,๕๒๗ ฉบับ ผ่านทางเว็บไซต์ NST59.com โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๙๑ ของประชากร

๒. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างการประเมินการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ของศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร กรมการสัตว์ทหารบก โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่าน ตรวจสอบความครอบคลุมครบถ้วนของเนื้อหา ความเหมาะสมของสำนวนภาษา พิจารณาปรับปรุงแก้ไข และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ ๐.๕ แสดงว่าข้อคำถามสามารถนำไปใช้ได้

ขั้นตอนการประเมิน

๑. ขั้นตอนการประเมินเชิงปริมาณ สามารถสรุปได้ตามแผนภาพดังนี้

แผนภาพ ขั้นตอนการประเมินเชิงปริมาณ

๒. ขั้นตอนการประเมินเชิงคุณภาพ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๒.๑ การกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ การวิจัยครั้งนี้ได้คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง คือ ข้าราชการทหาร ๕๖ นาย แบ่งเป็น ๑๐ ฝ่าย ได้แก่ (๑) กองบัญชาการและฝ่ายอำนวยการ ๘ นาย (๒) ฝ่ายธุรการและกำลังพล ๓ นาย (๓) ฝ่ายยุทธการและการฝึก ๔ นาย (๔) ฝ่ายส่งกำลังบำรุง ๖ นาย (๕) ฝ่ายปกครอง ๑๑ นาย (๖) ฝ่ายการฝึก ๑๐ นาย (๗) ฝ่ายการศึกษา ๘ นาย (๘) ฝ่ายพยาบาล ๔ นาย (๙) ฝ่ายเหรียญ ๑ นาย และ (๑๐) ฝ่ายการเงิน ๑ นาย ตามคำสั่งกรมการสัตวทหารบกที่ ๒๔๐/๒๕๕๙ เรื่องการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๙ (กรมการสัตวทหารบก, ๒๕๕๙: ๑-๓)

๒.๒ การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกท่านด้วยตนเอง พร้อมทั้งจดบันทึกใช้เทปบันทึกเสียง บันทึกภาพ ทั้งนี้ต้องได้รับอนุญาตจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และในขณะทำการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสรุปสะสม (Cumulative Summarization Technique) คือ ผู้วิจัยจะสรุปประเด็นการสัมภาษณ์ให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญฟังเป็นระยะ เพื่อเป็นการทบทวน ตัดต่อ และตัดแต่งสิ่งที่ให้สัมภาษณ์ (บุญมี พันธุ์ไทย, ๒๕๕๙) โดยกำหนดกรอบเนื้อหาของการสัมภาษณ์ตามรูปแบบ

การประเมินเชิงปริมาณที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งช่วงเวลาในการสัมภาษณ์ตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๕๙ ถึง กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐

การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis)

๒. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ได้แก่ การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview)

ผลการวิจัย

การประเมินเชิงปริมาณ

๑. การประเมินด้านบริบทโดยรวมพบว่า นักศึกษาวิชาทหาร มีระดับความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.48$, $\sigma = 0.70$) และผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร มีระดับความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.47$, $\sigma = 0.78$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถสรุปได้ดังตารางที่ ๑

รายการประเมินด้านบริบท	ระดับความคิดเห็น					
	นักศึกษาวิชาทหาร			ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
๑. ความเหมาะสมของนโยบายการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร	๔.๕๗	๐.๖๖	มากที่สุด	๔.๖๗	๐.๖๓	มากที่สุด
๒. ความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายการฝึกนักศึกษาวิชาทหารในแต่ละชั้นปี	๔.๗๓	๐.๕๐	มากที่สุด	๔.๐๘	๐.๙๔	มาก
๓. ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร (การฝึกภาคสนาม)	๔.๑๔	๐.๗๘	มาก	๔.๖๗	๐.๖๐	มากที่สุด

ตารางที่ ๑ ระดับความคิดเห็นด้านบริบท

๒. การประเมินด้านปัจจัยนำเข้าโดยรวม พบว่า วิชาทหาร มีระดับความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมใน
นักศึกษาวิชาทหาร มีระดับความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสม
ในระดับมาก ($\mu = 3.82$, $\sigma = 0.81$) และผู้กำกับนักศึกษา
วิชาทหาร มีระดับความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมใน
ระดับมาก ($\mu = 3.83$, $\sigma = 1.06$) และเมื่อพิจารณาเป็น
รายด้านสามารถสรุปได้ดังตารางที่ ๒

รายการประเมิน ด้านปัจจัยนำเข้า	ระดับความคิดเห็น					
	นักศึกษาวิชาทหาร			ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
๑. ความเหมาะสมของการรับสมัครเป็นนักศึกษาวิชาทหาร และรายงานตัวเข้าฝึกวิชาทหาร	๓.๙๗	๐.๖๑	มาก	๓.๙๘	๐.๙๑	มาก
๒. ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาทหาร	๔.๑๐	๐.๖๘	มาก	๔.๑๓	๑.๐๖	มาก
๓. ความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ และสถานที่	๓.๓๙	๐.๙๒	ปานกลาง	๓.๓๘	๑.๐๖	ปานกลาง

ตารางที่ ๒ ระดับความคิดเห็นด้านปัจจัยนำเข้า

๓. การประเมินด้านกระบวนการโดยรวม พบว่า วิชาทหาร มีระดับความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมใน
นักศึกษาวิชาทหาร มีระดับความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสม
ในระดับมาก ($\mu = 3.80$, $\sigma = 1.02$) และผู้กำกับนักศึกษา
วิชาทหาร มีระดับความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมใน
ระดับมาก ($\mu = 3.96$, $\sigma = 0.85$) และเมื่อพิจารณาเป็น
รายด้านสามารถสรุปได้ดังตารางที่ ๓

รายการประเมิน ด้านกระบวนการ	ระดับความคิดเห็น					
	นักศึกษาวิชาทหาร			ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
๑. ความเหมาะสมของการดำเนินการฝึกวิชาทหาร	๔.๑๖	๐.๗๔	มาก	๓.๘๘	๐.๗๓	มาก
๒. ความเหมาะสมของการให้บริการของเจ้าหน้าที่จัดการฝึก	๓.๑๕	๑.๐๐	ปานกลาง	๓.๘๑	๑.๐๐	มาก
๓. ความเหมาะสมของเทคนิคการสอนของครูฝึก	๔.๑๑	๐.๗๘	มาก	๔.๒๙	๐.๖๘	มากที่สุด
๔. ความเหมาะสมของการฝึกวินัยทหารของครูปกครอง	๔.๔๔	๐.๗๒	มากที่สุด	๔.๐๐	๐.๖๘	มาก

ตารางที่ ๓ ระดับความคิดเห็นด้านกระบวนการ

4. การประเมินด้านผลผลิตโดยรวม พบว่า นักศึกษาวิชาทหาร มีระดับความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.39$, $\sigma = 0.74$) และผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร มีระดับความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.28$, $\sigma = 0.64$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถสรุปได้ดังตารางที่ ๔

วิชาทหาร มีระดับความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.28$, $\sigma = 0.64$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถสรุปได้ดังตารางที่ ๔

รายการประเมินด้านผลผลิต	ระดับความคิดเห็น					
	นักศึกษาวิชาทหาร			ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
๑. ความเหมาะสมของคุณภาพของนักศึกษาวิชาทหารด้านความรู้/ความสามารถที่ได้รับในการฝึกวิชาทหาร	๔.๔๑	๐.๗๒	มากที่สุด	๔.๒๙	๐.๕๘	มากที่สุด
๒. ความเหมาะสมของคุณภาพของนักศึกษาวิชาทหารด้านคุณลักษณะ/ความประพฤติของนักศึกษาวิชาทหารที่ต้องการ	๔.๔๒	๐.๗๖	มากที่สุด	๔.๔๔	๐.๖๕	มากที่สุด
๓. ความเหมาะสมของคุณภาพของนักศึกษาวิชาทหารด้านการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีวิถีประชาธิปไตย	๔.๓๕	๐.๗๕	มากที่สุด	๔.๑๓	๐.๖๗	มาก

ตารางที่ ๔ ระดับความคิดเห็นด้านผลผลิต

การประเมินเชิงคุณภาพ

๑. ข้าราชการทหารของศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร กรมการสัตว์ทหารบก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านบริบทว่า นโยบาย จุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มีความเหมาะสม โดยข้อความภาษาที่ใช้มีความชัดเจนเข้าใจง่าย มีความสมบูรณ์ ครอบคลุม ครบถ้วน เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันที่มุ่งส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาทหารเป็นพลชนที่เข้มแข็งของกองทัพ รู้จักเสียสละ มีความรักสามัคคี รวมถึงการเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

๒. ข้าราชการทหารของศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร กรมการสัตว์ทหารบก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านปัจจัยนำเข้าว่า การรับสมัครเป็นนักศึกษาวิชาทหาร และรายงานตัวเข้าฝึกวิชาทหาร เนื้อหาวิชาทหาร มีความเหมาะสม โดยมีการรับสมัครตามระเบียบของศูนย์การกำลังสำรอง ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๙ โดยทุกชั้นปีจะได้รับการฝึกและเรียนรู้ตามหลักสูตรทั้งภาคทฤษฎีและการฝึกภาคสนาม และนักศึกษาวิชาทหารได้รับการฝึกฝนเรียนรู้จากกิจกรรม

การฝึกทั้งตามปฏิทินการฝึกและนอกปฏิทินการฝึก ตามที่ผู้บังคับบัญชาหรือครูฝึกกำหนดตามความเหมาะสม แต่อาจต้องปรับปรุงทั้งระเบียบหลักสูตรการฝึก เนื้อหารายวิชา และการวัดผลประเมินผลของทุกชั้นปี เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและอนาคตให้มากขึ้น ส่วนวัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินการฝึกส่วนใหญ่มีความพร้อมดี

๓. ข้าราชการทหารของศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร กรมการสัตว์ทหารบก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านกระบวนการว่า การดำเนินการฝึกวิชาทหาร การให้บริการของเจ้าหน้าที่จัดการฝึก เทคนิคการสอนของครูฝึก และการฝึกวินัยทหารของครูปกครอง มีความเหมาะสม สามารถทำการฝึกได้อย่างเรียบร้อยตามคำสั่งกองทัพบก เรื่องการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๙

๔. ข้าราชการทหารของศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร กรมการสัตว์ทหารบก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านผลผลิตว่า โดยรวมมีคุณภาพดีเป็นที่น่าพอใจ นักศึกษาวิชาทหารที่ผ่านการฝึกตั้งแต่ชั้นปีที่ ๓ ขึ้นไป จะมีความรู้พื้นฐาน

ในวิชาทหารเบื้องต้น ความรู้ตามหลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร มีความรู้ในวิชาเฉพาะเหล่า มีความเชื่อมั่นในกองทัพ เป็นอย่างที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่ได้รับมอบหมาย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณลักษณะของนักศึกษาวิชาทหาร ที่ต้องการ ทั้งการเป็นผู้มีระเบียบวินัยดี มีความรับผิดชอบ เสียสละ อดทน มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

๑. ด้านบริบท จากผลการประเมินพบว่า การฝึก นักศึกษาวิชาทหารทางด้านนโยบาย จุดมุ่งหมาย และ วัตถุประสงค์โดยรวมว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ซึ่งการฝึกนักศึกษาวิชาทหารถือว่าเป็นหลักสูตรหนึ่ง ทางทหารที่ทำการฝึกให้กับเยาวชนที่จะมาเป็นกำลังสำรอง สอดคล้องกับลักษณะของหลักสูตรที่ดีที่ บุญเลี้ยง ทุมทอง (๒๕๕๓: ๑๗) กล่าวว่าหลักสูตรที่ดีจะต้องมีความชัดเจน วัตถุประสงค์ของหลักสูตรจะต้องตั้งอยู่บนรากฐานของ การศึกษาอย่างถูกต้อง นอกจากนั้นยังต้องสอดคล้องกับ ความต้องการของสังคมและประเทศชาติ แสดงว่า นโยบาย จุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ของการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ตั้งอยู่บนพื้นฐานและหลักการทางด้านการศึกษา และ ตั้งอยู่บนรากฐานของความเป็นจริงสามารถนำไปปฏิบัติได้ ส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการฝึกมีความรู้ ความสามารถ และ นำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในสังคมปัจจุบันได้อย่างมี ประสิทธิภาพ สิ่งนี้ย่อมเป็นสิ่งที่บ่งบอกว่าผู้เข้ารับการฝึก จะมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามนโยบาย กับวัตถุประสงค์ ที่หลักสูตรกำหนดไว้ ซึ่งจะช่วยให้การฝึกโดยภาพรวมสามารถ บรรลุผลสำเร็จตามที่คาดหมายไว้ ดังที่ วิชัย วงษ์ใหญ่ (๒๕๕๔: ๙๕) ได้กล่าวไว้ว่า เป้าหมายของหลักสูตรมุ่งหวัง ให้ผู้เรียนสามารถเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ และประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบัน รวมถึงอนาคต ซึ่งการฝึกนักศึกษาวิชาทหารของศูนย์ฝึก

นักศึกษาวิชาทหาร กรมการสัตว์ทหารบก ได้กำหนด วัตถุประสงค์ของการฝึกให้สอดคล้องกับนโยบายการฝึก นักศึกษาวิชาทหารของกองทัพบก โดยมุ่งเน้นการส่งเสริม ให้ผู้เข้ารับการฝึกเป็นพลชนที่เข้มแข็งของกองทัพ มี ภาพลักษณ์ที่ดี มีอุดมการณ์ มีจิตอาสา มีจิตสำนึกของ ความเสียสละ มีความรักสามัคคี เป็นพลเมืองดีตามวิถี ประชาธิปไตย รวมถึงการเป็นคนดีของสังคม

๒. ด้านปัจจัยนำเข้า จากผลการประเมินพบว่า การรับสมัครเป็นนักศึกษาวิชาทหาร และรายงานตัวเข้าฝึก วิชาทหารว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แสดงให้ เห็นว่า การรับสมัครและรายงานตัวเข้าฝึกวิชาทหารเป็นไป ตามระเบียบที่หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน โดยศูนย์การ กำลังสำรองได้กำหนดไว้ (หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน. ศูนย์การกำลังสำรอง, ๒๕๕๙: ๑-๑๙) สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ วิชัย สุขทอง (๒๕๕๐: ๙๘) ที่พบว่า สภาพ การจัดการฝึกนักศึกษาวิชาทหารของศูนย์ฝึกนักศึกษา วิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ ๓๑ จังหวัดนครสวรรค์ ในด้านการรับสมัคร และรับรายงานตัวนักศึกษาวิชาทหาร อยู่ในระดับมากเช่นกัน ส่วนเนื้อหาวิชาทหารมีความ เหมาะสมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าเนื้อหาวิชา ในการฝึกนักศึกษาวิชาทหารสามารถให้ความรู้ ความเข้าใจ ที่ถูกต้องในเรื่องกำลังสำรองของกองทัพและเพื่อเสริมสร้าง ความมั่นคงของประเทศไทยได้เป็นอย่างดี ดังที่ วิจิตร อวาทกุล (๒๕๔๐, ๖๗) ที่กล่าวว่า โครงสร้างของหลักสูตร ควรแบ่งเป็นหมวดหมู่ประกอบด้วยแนวความคิด หลักการ ทฤษฎี ตลอดจนแนวทางในการนำไปใช้ในทางปฏิบัติ และ การกำหนดรายวิชาที่จะประกอบขึ้นเป็นหลักสูตรที่ใช้ใน การศึกษาเพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้ารับการ ศึกษาในด้านต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม เนื้อหาวิชาในการฝึก นักศึกษาวิชาทหารยังไม่ถึงกับดีที่สุด ดังนั้นจึงควรจัดเนื้อหา วิชาที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีและวิทยาการใหม่ ๆ ทางทหารฝึก ทางทหารเข้ามาเพิ่มเติม และอาจมีการปรับการฝึกให้

สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและอนาคตมากขึ้น สำหรับด้านความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ฝึก พบว่าโดยรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก แสดงว่าในเรื่องดังกล่าวนี้มีความพร้อมในระดับหนึ่งแล้ว แต่อย่างไรก็ควรมีการปรับปรุงคุณภาพ ความทันสมัย และมีปริมาณที่เพียงพอ เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินการฝึกให้มากขึ้น สอดคล้องกับ อารัง บัวศรี (๒๕๔๒: ๒๘๗) ที่กล่าวว่าการบริหารหลักสูตรจะต้องเตรียมงานวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอ และมีความทันสมัยอยู่เสมอ

๓. ด้านกระบวนการ จากผลการประเมินพบว่า การดำเนินการฝึกวิชาทหาร การให้บริการของเจ้าหน้าที่จัดการฝึก เทคนิคการสอนของครูฝึก และการฝึกวินัยทหารของครูปกครองว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าด้านกระบวนการที่เกี่ยวกับการฝึกนักศึกษาวิชาทหารนั้นสามารถดำเนินการไปได้ด้วยความเรียบร้อยตามคำสั่งกองทัพบกที่ ๘๖/๒๕๕๙ เรื่องการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๙ (หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน, ๒๕๕๙) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุจินดา สวัสดิ์ (๒๕๕๕: ๙๗) ที่ศึกษาความพึงพอใจในการเข้ารับการฝึกของนักศึกษาวิชาทหาร โรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การกำลังสำรอง ด้านการบริหารการฝึก อยู่ในระดับมาก นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับ วิราวรรณ เกษสวัสดิ์ (๒๕๔๑: ๑๐๐) กล่าวไว้ว่า ในการฝึกอบรมนั้นควรจัดให้สอดคล้องกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งหัวข้อเรื่อง วิธีการฝึกอบรม สถานที่ และอื่น ๆ ทั้งนี้ เนื่องจากการฝึกอบรมที่สอดคล้องกับความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมแล้ว จะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้นำความรู้ และทักษะจากการฝึกอบรมไปใช้ในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี ส่วนผลการศึกษาของ Fischer (๒๐๑๕: ๑๕๕-๑๖๐) ที่พบว่าบรรยากาศที่สร้างแรงบันดาลใจในการฝึกทหารกองหนุนของสหรัฐอเมริกา อาจจะมีภารกิจผสมและรูปแบบ

เฉพาะตัว ซึ่งจะเอื้อสำหรับแรงจูงใจระดับสูง อีกทั้งการเปลี่ยนโครงสร้างการประเมินที่ดีในการอำนวยความสะดวกในการปรับปรุงแต่ละบุคคลสามารถนำมาใช้ เพื่ออำนวยความสะดวกให้นายทหารฝ่ายเสนาธิการมีเทคนิคการสอนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งในเรื่องนี้ ทิศนา ขัมมณี (๒๕๕๔: ๔๑๕) ได้กล่าวว่าเทคนิคการสอน เป็นกลวิธีต่าง ๆ ที่ใช้เสริมกระบวนการเพื่อช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น อีกทั้งการกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ของหลักสูตรนับตั้งแต่วัตถุประสงค์ หัวข้อวิชา ขอบเขตของหัวข้อ เทคนิค/วิธีการฝึก ระยะเวลาของแต่ละหัวข้อวิชา และระยะเวลาของการฝึกตลอดทั้งหลักสูตร รวมถึงการวางแผนเนื้อหาวิชา ภายใต้การดำเนินการของสถานศึกษา (Oliva, 1992: 13; Longstreet and Shane, 1993: 47) เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกเกิดการเรียนรู้ มีทักษะ และเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ (จุฑามณี ตระกูลมุกดา, ๒๕๔๔: ๗๕)

๔. ด้านผลผลิต จากผลการประเมินพบว่า คุณภาพของนักศึกษาวิชาทหารโดยรวมว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่านักศึกษาวิชาทหารที่ผ่านการฝึกจะมีความรู้/ความสามารถในการฝึกวิชาทหารมีคุณลักษณะ/ความประพฤติของนักศึกษาวิชาทหารที่ต้องการ และมีการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีวิถีประชาธิปไตยที่ดีมาก สอดคล้องกับนโยบายการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร (การฝึกภาคปกติ) ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๙ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภูเบศวร์ ธรรมบุตร. (๒๕๕๒: ๙๖) ที่ศึกษาการประเมินด้านผลผลิตโครงการฝึกนักศึกษาวิชาทหารของหน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหาร จังหวัดทหารบกสกลนคร ค่ายกฤษณ์สีวะรา อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร โดยรวมพบว่า นักศึกษาวิชาทหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดี น่าพอใจ และการที่นักศึกษาวิชาทหารจะมีคุณภาพที่ดีได้นั้นต้องอาศัยหลายปัจจัย ซึ่งปัจจัยที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง

สิ่งหนึ่งก็คือ ทรัพยากรมนุษย์ที่เรียกว่า “ครู” เนื่องจากครูมีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการทางวิชาการ และครูควรได้รับการจัดสรรวิธีการ และวัสดุอุปกรณ์ที่ดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ (ปาร์กเกอร์ เจ. ปาล์มเมอร์, ๒๕๕๗: ๑) ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้สามารถผลิตนักศึกษาวิชาทหารที่มีคุณภาพที่ดี และตรงกับความต้องการของประเทศชาติต่อไป

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

๑.๑ เนื่องด้วยสภาวะโลกปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเข้าสู่ยุคประเทศไทย ๔.๐ ดังนั้น การฝึกนักศึกษาวิชาทหารในด้านระเบียบหลักสูตรการฝึก เนื้อหาวิชาการวัดผลประเมินผล และกิจกรรมการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร จึงต้องมีการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

๑.๒ ความพร้อมด้านการจัดสรรงบประมาณ จากระดับนโยบาย และการจัดหาสิ่งอุปกรณ์ ยังไม่สอดคล้องกับสถานการณ์บ้านเมืองปัจจุบัน ควรจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีระยะสั้น และระยะกลางเพื่อเตรียมความพร้อมและรองรับการดำเนินงานในปีต่อไป

๑.๓ กิจกรรมการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร อันได้แก่ พิธีชุมนุมสวนสนามของนักศึกษาวิชาทหาร การบริจาคโลหิต การณรงค์ต่อต้านยาเสพติด การมีส่วนร่วม กับชุมชนและสังคมในการบำเพ็ญประโยชน์ โครงการ เข้าคิว โครงการ รด.จิตอาสา เป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมได้เป็นอย่างดี ควรนำมาใช้ ประกอบการฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้เกิดผลสัมฤทธิ์และเป็นรูปธรรม

๒. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

๒.๑ ควรมีการวิจัยทัศนคติของนักศึกษาวิชาทหารของศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร กรมการสัตว์ทหารบก ที่มีต่อความมั่นคงของชาติ

๒.๒ ควรมีการวิจัยทัศนคติของนักศึกษาวิชาทหารของศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร กรมการสัตว์ทหารบก ที่มีต่อการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร

๒.๓ ควรมีการวิจัยอนาคตภาพการฝึกนักศึกษาวิชาทหารของศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร กรมการสัตว์ทหารบก

๒.๔ ควรมีการวิจัยการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับการฝึกนักศึกษาวิชาทหารของศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร กรมการสัตว์ทหารบก

บรรณานุกรม

- กรมการรักษาดินแดน. (๒๕๒๘). *ระเบียบกรมการรักษาดินแดน พ.ศ. ๒๕๒๘*. กรุงเทพฯ: กรมการรักษาดินแดน กระทรวงกลาโหม.
- กรมการสัตว์ทหารบก. (๒๕๕๙). “คำสั่งกรมการสัตว์ทหารบกที่ ๒๔๐/๒๕๕๙ เรื่องการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๙”.
- กองการฝึกภาคสนามนักศึกษาวิชาทหารเขาชนไก่. (๒๕๕๙). “หนังสือที่ กท ๐๔๖๒.๑๔(ฝ.) / ๑๐๕ เรื่องขอเชิญร่วมต้อนรับ ผบ.ทบ. และรับมอบโล่”.
- จุฑามณี ตรีคุณมุกดา. (๒๕๕๔). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร*. สงขลา: ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ทีศนา แคมมณี. (๒๕๕๔). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ ๑๔.

กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.

ไทยรัฐออนไลน์. (๒๕๕๙). ผบ.ทบ.ปลูก นศท.รณรงค์ ปชช.ใช้สิทธิประชามติ. สืบค้นเมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์, จาก <http://www.thairath.co.th/content/579305>.

อึ้ง บัศรี. (๒๕๕๒). วิทยุหลักสูตร: การออกแบบและพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: เอรวิณการพิมพ์.

บุญมี พันธุ์ไทย. (๒๕๕๙). เทคนิคการวิจัย EFR. สืบค้นเมื่อ ๒๗ เมษายน, จาก http://rlc.nrct.go.th/ewt_dl.php?nid=687.

บุญเลี้ยง ทุมทอง. (๒๕๕๓). การพัฒนาหลักสูตร Curriculum Development. กรุงเทพฯ: แอทีพี พริน.

ปาร์กเกอร์ เจ. ปาล์มเมอร์. (๒๕๕๗). กล้าที่จะสอน. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: สวนเงินมีมา.

“พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑.” (๒๕๕๑) ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕, ตอนที่ ๒๖ ก (๑ กุมภาพันธ์): ๔๐.

ภูเบศวร์ ธรรมบุตร. (๒๕๕๒). “การประเมินโครงการฝึกนักศึกษาวิชาทหารของหน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหาร จังหวัดทหารบกสกลนคร ค่ายกฤษณ์สีวะรา อำเภอเมืองสกลนคร.” การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

มติชนออนไลน์. (๒๕๕๙). บิ๊กหมูป่า นศท. รณรงค์ ปชช.ลงประชามติร่าง รธน. สันสร้างความรู้ ไม่ใช่ชี้ว่า. สืบค้นเมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์, จาก www.matichon.co.th/news/42694.

มัทนา วัฒนอมศักดิ์. (๒๕๕๔). “การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.” วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย ๓, ๑-๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม): ๓๘-๔๙.

วิจิตร อวาทกุล. (๒๕๔๐). การฝึกอบรม. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (๒๕๕๔). การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: อาร์ แอนด์ ปรีนท์.

วิชัย สุขทอง. (๒๕๕๐). “แนวทางการพัฒนาการจัดการฝึกนักศึกษาวิชาทหารของศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ ๓๑ จังหวัดนครสวรรค์.” ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

วิราวรรณ เกษสวัสดิ์. (๒๕๔๑). “ความต้องการในการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรสาธารณสุข: กรณีศึกษาสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองบัวลำภู.” ภาคนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุจินดา สวัสดิ์. (๒๕๕๕). “ศึกษาความพึงพอใจในการเข้ารับการฝึกของนักศึกษาวิชาทหาร โรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การกำลังสำรอง.” ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาการจัดการภาครัฐและเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๕๙). “คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ที่ ๖ การพัฒนาระบบและการบริหารจัดการภาครัฐเพื่อยกระดับธรรมาภิบาล” เอกสารประกอบการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๙, ๒๐ มกราคม ณ ห้องประชุม ๕๒๑ อาคาร ๕ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

- หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน. (๒๕๕๙). “คำสั่งกองทัพบกที่ ๘๖/๒๕๕๙ เรื่องการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๙”.
- หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน. ศูนย์การกำลังสำรอง. (๒๕๕๙). “ระเบียบหน่วยบัญชาการรักษาดินแดน ว่าด้วยการรับสมัครเป็นนักศึกษาวิชาทหาร และการรายงานตัวเข้าฝึกวิชาทหาร (ส่วนกลาง) พ.ศ. ๒๕๕๙”.
- Fischer, Molly V. (2015). “Motivational Climate in United States Army Reserve Officer Training Corps Physical Training: Implications for Leadership Development, Retention, and Intervention.” *Procedia Manufacturing* 3: 1595-1602.
- Guili, Zhang et al. (2011). “Using the Context, Input, Process, and Product Evaluation Model (CIPP) as a Comprehensive Framework to Guide the Planning, Implementation, and Assessment of Service-learning Programs.” *Journal of Higher Education Outreach and Engagement* 15, 4: 57.
- Longstreet, Wilma S., and Shane G. Harold. (1993). *Curriculum for a new millennium*. New York: Allyn & Bacon.
- Kocaman, Orhan and Levent, Balcioglu. (2013). “Student Perceptions on the Development of Speaking Skills: A Course Evaluation in the Preparatory Class.” *Procedia-Social and Behavioral Sciences* 106 (December): 2470-2483.
- Oliva, Peter F. (1992). *Developing the curriculum*. New York: Harper Collins.
- Robert E. Lee. (2008). “EVALUATE AND ASSESS RESEARCH METHODS IN WORK EDUCATION: DETERMINE IF METHODS USED TO EVALUATE WORK EDUCATION RESEARCH ARE VALID AND HOW ASSESSMENT OF THESE METHODS IS CONDUCTED.” *Online Journal of Workforce Education and Development* 3, 2 (Summer): 6.
- Stufflebeam, Gulickson, and Wingate. (2002). *The Spirit of Consuelo: An Evaluation of Ke Aka Hoo`i`na*. The Evaluation Center: Western Michigan University.
- Wang, Victor C.X. (2009). *Assessing and Evaluation Adult Learning in Career and Technical Education*. California: Zhejiang University Press.